

WATERING THE WATER

een tijdelijke fontein in het W.H. Vliegenbos

voorstel
januari 2026

Dit is een voorstel van initiatiefnemer Martin van der Veen en kunstenaar Sara Bjarland, beiden Amsterdammers, voor het tijdelijk plaatsen van een bestaand kunstwerk - **Watering the Water** - als fontein in een vijver in het Vliegenbos in Amsterdam Noord. Een fontein die er nu niet is, en er logischerwijs wel kan zijn. Een fontein die amuseert, kalmeert en tot nadenken stemt, over kwesties als duurzaamheid, (over)consumptie, natuur en het verzorgen van natuur.

Sara Bjarland, **Watering the Water**, 2024, 3 meter hoge fontein, Landgoed De Paltz, Soest

Watering the Water (*Water water geven*) is een werk van kunstenaar Sara Bjarland. Het werk is in 2024 eerst gerealiseerd voor de Paltz Biënnale, een tweejaarlijkse tentoonstelling in Soest, maar is nog steeds erg relevant en zou ook in het W.H. Vliegenbos erg goed tot zijn recht komen, en het zou volgens ons een meerwaarde zijn voor de buurt.

Het werk is een fontein, bestaande uit circa 50 oude plastic gieters, gevonden bij het grofvuil, kringloopwinkels en verzameld bij o.a. volkstuin Buitenzorg, pal naast het Vliegenbos. De gieters zijn samengebracht in een grote tros-achtige, organische vorm. Het water uit de vijver stroomt door de gieters, en weer terug in de vijver.

Het is aan de ene kant een speels en licht absurdistisch werk want de vijver heeft immers geen water nodig, maar aan de andere kant kan het ook worden gezien in relatie tot het 'verzorgen' van de natuur.

Gieters worden gebruikt voor het verzorgen van met name planten en groentes, maar het zijn ook massaproduceerde plastic producten die, net zoals alle nieuwe consumptieartikelen met een korte levensduur, tegelijkertijd ook een deel van het probleem van de steeds groeiende klimaatcrisis uitmaken (opslurpen van fossiele grondstoffen, de groeiende hoeveelheid plastic afval, watertekort, overstromingen etc.).

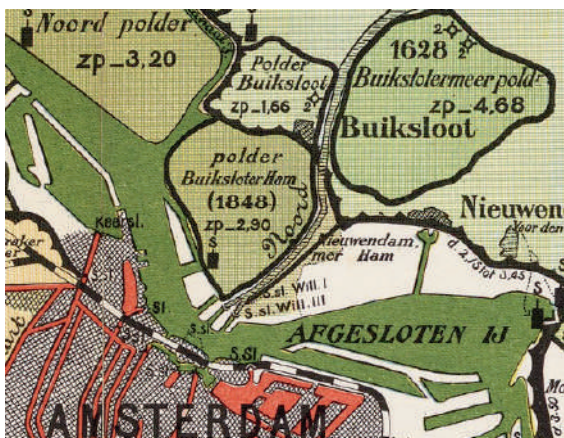
Door op een speelse manier deze afgedankte gieters opnieuw te gebruiken, heeft de kunstenaar een grappig en poëtisch werk gemaakt dat ook vragen stelt over de relatie tussen mens en natuur. Bovendien, door de herplaatsing ervan, krijgt ook het kunstwerk zelf een tweede leven.

Locatie

De vijver aan het begin van het Vliegenbos, bij de ingang aan de Meeuwenlaan, naast de bogen uit de voormalige Hallen van Parijs. Zie foto hiernaast.

De vijver met daarin de huidige vijverpomp (rood omcirkeld) in het Vliegenbos, gezien vanaf de 'hoofdingang' aan de Meeuwenlaan.

Polderkaart van W.H. Hoekwater uit 1901

Relatie van het kunstwerk met de locatie

Het W.H. Vliegenbos, aangelegd tussen 1912 en 1917, ligt evenals volkstuincomplex Buitenzorg en tuindorp Vogeldorp in de Nieuwendammerham - ooit open water en deel uitmakend van het IJ, dat in de tweede helft van de 19e eeuw is ingepolderd.

Water vormt een elementair bestanddeel van de wordingsgeschiedenis van deze plek.

Tuinpark Buitenzorg, opgericht in 1917 en inmiddels het oudste, niet-verplaatste volkstuintuincomplex van Amsterdam, is gelegen pal naast het Vliegenbos. Het tuinpark is een belangrijke plek in de Vogelbuurt, als ecologische en biodiverse oase in Amsterdam en een sociale ontmoetingsplek voor buurtbewoners, natuur- en cultuurliefhebbers en, uiteraard, de volkstuintuinders.

De gieters in het kunstwerk zijn grotendeels gevonden en ingezameld in Amsterdam Noord, onder meer op en in samenwerking met volkstuintuinpark Buitenzorg.

De gieters staan symbool voor tuinieren en het zorgen voor de natuur, en hebben zo een sterke relatie met niet alleen de volkstuintuinen van Buitenzorg zelf maar ook de traditie van tuinieren in het naastgelegen tuindorp Vogeldorp en Amsterdam Noord als geheel (er zijn meerdere tuindorpen in Amsterdam Noord). Zo brengt *Watering the Water* deze elementen - het belang van water in de geschiedenis van de buurt, en tuinieren - samen op een speelse manier.

Algemene tuin en verenigingsgebouw van Tuinpark Buitenzorg, met links de hoge bomen van het Vliegenbos en rechts 'tuindorp' Vogeldorp. (foto: René Louman)

Roodomcirkeld de locatie van de fontein.

Techniek & installatie

Het werk is gemaakt i.s.m. het productiebedrijf *Anything is Possible* in Abcoude. Zij hebben het werk in 2024 ook geïnstalleerd op de Biënnale in Soest, en daarom willen we graag weer met hun werken.

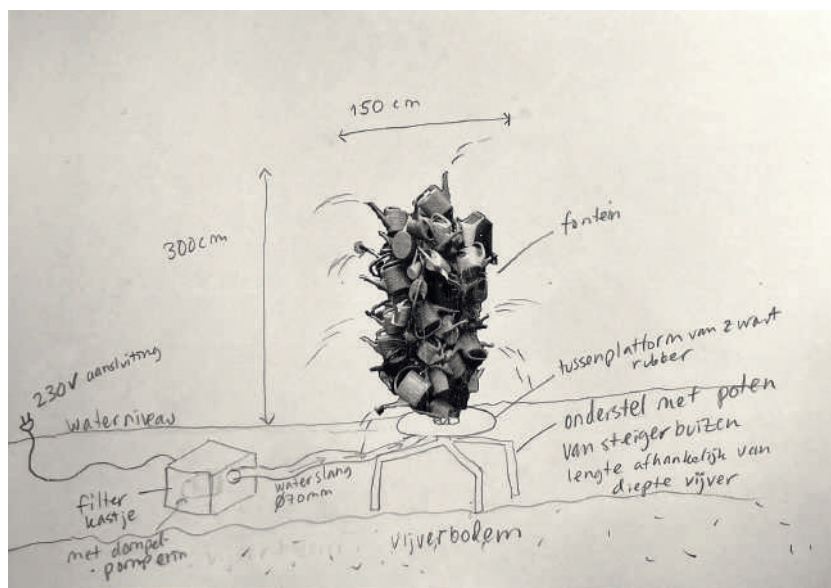
Ze hebben veel kunstwerken in de publieke ruimte gemaakt, waaronder de fontein 'Tayokenpiss' van kunstenaar Pascal Marthine Tatou bij de Groesbeekdreef in Amsterdam-Zuidoost.

(Zie verder de website anythingispossible.nl)

Voor het aansluiten van het werk op een voeding zien we twee mogelijkheden:

1. De makkelijkste mogelijkheid, is dat we de fontein aansluiten op de bestaande pomp-installatie in de vijver; er is immers een 'fontein' (een waterstraal die omhoog spuit) aanwezig in de vijver. Deze wordt dan tijdelijk buiten werking gezet totdat wij onze fontein weer verwijderen en de oude fontein weer aansluiten. Als wenselijk, kan dit ook worden gedaan in samenwerking met het bedrijf dat het servicecontract voor de vijver heeft (Beregening Service NL).

2. Als we de bestaande pompinstallatie niet mogen gebruiken, sluiten we het werk aan op een aparte dompelpomp, die in een filterkastje zit, dat ervoor zorgt dat er geen blaadjes of bagger in de pomp komt en verstopping veroorzaakt. Het filterkastje moet worden vastgemaakt aan de zijkant van de vijver, net onder het waterniveau, en komt niet op de bodem te liggen. De pomp heeft een 230V aansluiting nodig; deze is reeds beschikbaar bij de huidige pomp-installatie.

De fontein zelf staat op een onderstel met drie stalen poten, die op de bodem van de vijver staan, zodat het werk stabiel blijft (zie ook de technische tekening hiernaast). De plaatsing van het werk wordt gedaan met een vrachtwagen met een kraan. Indien het niet mogelijk is om een vrachtwagen dicht genoeg bij de vijver te plaatsen, wordt er een kleinere kraan gebruikt die minder zwaar is en wel naast de vijver kan staan.

Technische tekening, mogelijkheid 2.

In beide gevallen is het noodzakelijk om eerst op de locatie door het voornoemde bedrijf *Anything is Possible* vooronderzoek te laten doen om te bepalen wat de specifieke situatie is: hoe diep is de vijver, hoe zacht is de bodem, wat voor aansluiting is er nodig, en dergelijke.

Materiaal & milieu

De fontein bestaat uit plastic gieters die zijn gemonteerd op een metalen constructie, waar de pompinstallatie is ingebouwd. Het water stroomt door rubberen slangen die tot in de tuiten van de gieters lopen. Er komt geen directe waterdruk in de gieters zelf, waardoor er geen risico is dat ze verder afbreken en mogelijk microplastics veroorzaken. Door de relatief korte termijn van plaatsing (circa 5 maanden) is er geen risico dat de gieters door zonlicht dusdanig worden aangetast dat ze verder afbreken, want dat is immers een proces van jaren. De kans dat er plastic stukjes in de vijver belanden is verwaarloosbaar en mogelijke vervuiling staat al helemaal niet in verhouding tot de microplastics afkomstig van passerend verkeer en zwerfafval. Overigens, het fenomeen (plastic) afval wordt via dit werk juist ook aan de kaak gesteld, en eventuele discussie (door 'bezoekers') daarover lijkt ons prima.

We voorzien dus geen negatieve effecten van het kunstwerk op het milieu en het leven in de vijver. Integendeel: vogels en insecten zijn van harte welkom om op de fontein te zitten of zich er eventueel in te gaan huisvesten.

Onderhoud

Omdat het werk tijdelijk wordt geplaatst, voor een relatief korte periode van ca. vijf maanden, voorzien we geen noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden.

Planning

De fontein wordt geplaatst voor de duur van één 'tuinseizoen', van mei tot en met september 2026.

Februari '26 - Subsidies en vergunningen worden aangevraagd

April '26 - Het werk wordt verplaatst naar de werkplaats van Anything is Possible. Aldaar wordt vervolgens nauwkeurig gecheckt of de techniek nog goed functioneert. De fontein en het pompsysteem worden gecontroleerd en aangepast aan de nieuwe locatie. Eind april: locatieonderzoek *Anything is Possible* in de vijver ter voorbereiding op installatie.

Begin/medio mei '26 - Het werk wordt geïnstalleerd op locatie in het Vliegenbos.

Zaterdag 23 mei '26 (streefdatum) - De fontein wordt feestelijk in werking gesteld tijdens een ceremonie in bijzijn van omwonenden, prominenten, meewerkende personen, tuinders, één of meer naburige (basis)-scholen, betrokken organisaties en bedrijven.

Dit in combinatie met eenzwerfvuil-opruimactie*, een gieterconcert i.s.m. De Muziekstraat en/of een optreden van bijvoorbeeld het Amsterdamse straatorkest Toeters & Bellen.

** Tuinpark Buitenzorg heeft afvalgrijpers hiervoor, en Martin de organisatorische ervaring met dit soort acties.*

Publieksbereik

Dagelijks passeren, bij daglicht, gemiddeld 100 mensen deze ingang van het Vliegenbos (een zuinige inschatting door de initiatiefnemers). Uitgerekend over vijf maanden zouden er tenminste circa 15.000 mensen zijn die het werk kunnen zien. Op zonnige dagen in de lente en zomer wordt er op het gras rond de vijver bovendien zeer veel gerecreëerd en kunnen de 'bezoekersaantallen' flink oplopen.

N.B. De naastgelegen stadscamping Vliegenbos heeft ruim 80.000 gasten per jaar.

We gaan publiciteit genereren met simpele flyers en via diverse media, dat laatste wil zeggen: persberichten naar Het Parool, AT5 en de zeer populaire, gratis buurtkrant "Nieuwsblad Amsterdam Noord" (*wekelijkse oplage: 30.000*).

Over de initiatiefnemers

Sara Bjarland is een Fins-Nederlandse kunstenaar, wonend in Amsterdam Noord. Ze is geïnteresseerd in de materiële sporen die onze huidige consumptiemaatschappij op de planeet achterlaat.

In haar werk gebruikt ze afgedankte materialen en objecten om te reflecteren op thema's als overconsumptie en vervuiling, de relatie tussen natuur en cultuur, dood, verval en zorg.

Voor haar sculpturen en installaties verzamelt ze kapotte, vuile of halfvergane voorwerpen die ze vindt in haar stedelijke omgeving. Tijdens wekelijkse grofvuil-rondjes in Amsterdam Noord, zoekt Sara naar materialen en raakt ze tegelijkertijd geschokt en gefascineerd door de eindeloze afvalhopen op elke straathoek, wetende dat ze slechts het topje vormen van de wereldwijde 'afval-ijsberg'. Zo krijgen o.a. dode planten, kapotte tuinornamenten, beschadigde interieurvoorwerpen en vieze vloermoppen nieuw leven en betekenissen in haar installaties en sculpturen.

Sara stelde recentelijk tentoon op o.a. de Helsinki Biennale 2025, CODA Museum, (Apeldoorn), Beaufort Triënnale (Wenduine, BE), Kiasma Museum (Helsinki) en Omstand (Arnhem), en ze ontving beurzen van o.a. het Cultuurfonds, het Mondriaan Fonds en het Amsterdamse Fonds voor de Kunst.

Website: sarabjarland.com

Martin van der Veen heeft een brede achtergrond in de kunsten. Hij beweegt zich al zo'n vijf decennia afwisselend op terreinen van film, radio, televisie, grafische vormgeving, theater en muziek. Sinds 2005 is Martin woonachtig in Amsterdam Noord en is daar de laatste tien jaar actief tuinder (en organisator) op Tuinpark Buitenzorg.

Website: martinternet.nl

Sympathisanten

Het idee voor plaatsing van deze fontein in het Vliegenbos is sinds de zomer van '25 voorgelegd en gedeeld met veel personen: buurtbewoners, omwonenden, vertegenwoordigers van (naburige) organisaties, ondernemers enz. Iedereen reageerde positief en enthousiast.

Een kleine greep van enthousiaste voorstanders van dit plan:

Ronald Hooft, buurtbewoner / ontwerper / voorzitter Stichting Vliegenbos

Bestuur Tuinpark Buitenzorg

Simone Hogendijk, buurtbewoner / oud-directeur Over het IJ Festival

Pappoe, buurtbewoner / eigenaar Sigarenmagazijn 'de Meeuw', Meeuwenlaan 279

Marcel Misset, buurtbewoner / vertaler / barman Café Welling

Ingrid Burger, ondernemer / eigenaar W. Burger IJzerwaren, Meeuwenlaan 315

Melvin Stigter, (ecologisch) groenbeheerder Amsterdam / 'boswachter' Vliegenbos

Silvia Bromet, film- en podcastmaker (o.a. van podcast-serie over Buitenzorg)

Maurice Bogaert, buurtbewoner / beeldend kunstenaar

Helen van der Bilt, buurtbewoner / initiator & coördinator Helen's Free Food Market

Bert van der Kamp, ontwerper / voorzitter Stichting Beeldenbos Noord

Ellen ter Gast, buurtbewoner / filosoof / lid Bewonersplatform IJplein-Vogelbuurt

Nienke Algra, buurtbewoner / grimeuse (genomineerde: Amsterdammer v.h. Jaar 2018)

Merel van Looi, buurtbewoner / bestuurslid Bewonersplatform IJplein-Vogelbuurt

Erik van der Linden, beheerder Camping Vliegenbos